

ĐẨY MẠNH ĐẤU TRANH PHÒNG, CHỐNG “DIỄN BIẾN HÒA BÌNH” TRÊN MẶT TRẬN TƯ TƯỞNG - VĂN HÓA

★ TS NGUYỄN HUY PHÒNG

*Viện Văn hóa và Phát triển,
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh*

- **Tóm tắt:** Trong cuốn sách “Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, bên cạnh nhiệm vụ xây dựng, lan tỏa những giá trị nhân văn, tốt đẹp, Tổng Bí thư còn đặc biệt nhấn mạnh đến nhiệm vụ phòng, chống những quan điểm sai trái và âm mưu “diễn biến hòa bình” trên mặt trận tư tưởng - văn hóa. Trong đó nhấn mạnh, xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc là nhiệm vụ chính trị đặc biệt quan trọng, lâu dài; là trách nhiệm của các cấp, các ngành và toàn thể nhân dân nhằm hiện thực hóa mục tiêu đi lên chủ nghĩa xã hội.
- **Từ khóa:** mặt trận tư tưởng - văn hóa; Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng; diễn biến hòa bình.

1. Mở đầu

Tư tưởng - văn hóa được Đảng ta xác định là một “mặt trận” quan trọng, góp phần to lớn vào thành công của cách mạng. Đây cũng là lĩnh vực liên quan mật thiết đến nền tảng tư tưởng của Đảng và sự tồn vong của chế độ. Chính bởi vậy, các thế lực thù địch ra sức tấn công vào lĩnh vực tư tưởng - văn hóa nhằm chống phá nền tảng tư tưởng của Đảng, làm suy giảm niềm tin của nhân dân, hoài nghi vào tương lai, tiền đồ của dân tộc và con đường đi lên CNXH của đất nước.

Đảng Cộng sản Việt Nam lấy nền tảng tư tưởng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm kim chỉ nam cho hành động. Nhằm mục tiêu chống phá sự nghiệp cách mạng dưới sự lãnh đạo của Đảng, các thế lực thù địch trước hết là tấn công vào nền tảng tư tưởng, xuyên tạc

nhằm làm sai lệch nhận thức của cán bộ, đảng viên về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về CNXH, phủ nhận vai trò, sứ mệnh lãnh đạo của Đảng. Do đó, nhận diện âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa để có biện pháp phòng chống là việc làm cấp thiết hiện nay.

2. Nội dung

2.1. Vai trò, vị trí của mặt trận tư tưởng - văn hóa

Trả lời cho câu hỏi “vì sao các thế lực thù địch thường xuyên lợi dụng lĩnh vực tư tưởng - văn hóa làm “bàn đạp” để tấn công vào nền tảng tư tưởng của Đảng”, trong cuốn sách *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng cho rằng, lĩnh vực tư tưởng - văn hóa là “lĩnh vực cực kỳ quan trọng và cũng hết sức

phức tạp, khó khăn, nhạy cảm”⁽¹⁾, liên quan mật thiết đến nền tảng tư tưởng của Đảng và tâm tư, tình cảm của nhân dân.

Vai trò, vị trí của văn hóa được khẳng định là: “Văn hóa là hồn cốt của Dân tộc, nói lên bản sắc của Dân tộc. Văn hóa còn thì Dân tộc còn”⁽²⁾. Hạt nhân và giá trị cốt lõi của văn hóa Việt Nam là lòng yêu nước nồng nàn, tinh thần đại đoàn kết, ý thức tự cường, tự tôn dân tộc, là sự cố kết cộng đồng... Tất cả những giá trị đó kết tinh ở hệ thống di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, biểu hiện qua tâm thức, hành động của mỗi người

dân, tạo bản sắc, sức mạnh để nhân dân Việt Nam vượt qua những khó khăn, trở ngại, đánh đuổi giặc ngoại xâm, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc.

Nhận thức rõ vai trò, tầm quan trọng của mặt trận văn hóa, ngay từ năm 1943, trong bản *Đề cương về văn hóa Việt Nam*, Đảng ta đã xác

định: “Mặt trận văn hóa là một trong ba mặt trận (kinh tế, chính trị, văn hóa) ở đó người cộng sản phải hoạt động. Không phải chỉ làm cách mạng chính trị mà còn phải làm cách mạng văn hóa nữa. Có lãnh đạo được phong trào văn hóa, Đảng mới ảnh hưởng được dư luận, việc tuyên truyền của Đảng mới có hiệu quả”⁽³⁾.

Trong các lĩnh vực cụ thể của văn hóa, văn học, nghệ thuật được xem là lĩnh vực đặc biệt nhạy cảm, tinh tế, thể hiện khát vọng chân, thiện, mỹ của con người. Đánh giá về sứ mệnh quan trọng của văn học, nghệ thuật, Đảng ta cho rằng: “Không có hình thái tư tưởng nào có thể

thay thế được văn học và nghệ thuật trong việc xây dựng tình cảm lành mạnh, tác động sâu sắc vào việc đổi mới nếp nghĩ, nếp sống của con người”⁽⁴⁾. “Văn học, nghệ thuật là lĩnh vực rất quan trọng, đặc biệt tinh tế của văn hóa;... là một trong những động lực to lớn trực tiếp góp phần xây dựng nền tảng tinh thần của xã hội và sự phát triển toàn diện của con người Việt Nam”⁽⁵⁾.

Trong cuốn sách *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, đồng chí Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh vai trò quan trọng của văn hóa là “nền tảng tinh thần

của xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là sức mạnh nội sinh, động lực quan trọng để phát triển đất nước; xác định phát triển văn hóa đồng bộ, hài hòa với tăng trưởng kinh tế và tiến bộ xã hội là một định hướng căn bản của quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, thể hiện tính ưu việt của chế độ ta”⁽⁶⁾.

Chính bởi sức mạnh và mối quan hệ mật thiết giữa văn hóa với nền tảng tư tưởng của Đảng, các thế lực thù địch ra sức lợi dụng văn hóa, văn nghệ, nhất là các loại hình, tác phẩm nghệ thuật để truyền bá những tư tưởng thù địch, cơ hội, phản động; xuyên tạc chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, phủ nhận con đường đi lên CNXH ở Việt Nam.

“Diễn biến hòa bình” là một chiến lược phản cách mạng của chủ nghĩa đế quốc, là “thủ đoạn hòa bình để giành thắng lợi”. Trong chiến lược “diễn biến hòa bình”, hoạt động tư tưởng - văn hóa được coi là “mũi đột phá”, là “cây cầu dẫn

“Diễn biến hòa bình” là một chiến lược phản cách mạng của chủ nghĩa đế quốc, là “thủ đoạn hòa bình để giành thắng lợi”. Trong chiến lược “diễn biến hòa bình”, hoạt động tư tưởng - văn hóa được coi là “mũi đột phá”, là “cây cầu dẫn vào trận địa”, là lĩnh vực hàng đầu làm tan rã niềm tin, gây hỗn loạn về lý luận và tư tưởng, tạo ra khoảng trống để đưa hệ tư tưởng tư sản vào, cuối cùng xóa bỏ hệ tư tưởng XHCN.

Họp báo triển khai cuộc thi chính luận về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng lần thứ 5, năm 2025

Ảnh: vov.vn

vào trận địa”, là lĩnh vực hàng đầu làm tan rã niềm tin, gây hỗn loạn về lý luận và tư tưởng, tạo ra khoảng trống để đưa hệ tư tưởng tư sản vào, cuối cùng xóa bỏ hệ tư tưởng XHCN. Chính các nhà tư tưởng của chủ nghĩa đế quốc đã tổng kết: “Có những việc 100 máy bay chiến đấu không thực hiện nổi, nhưng chỉ cần 10 sứ giả lại có thể hoàn thành”; “một đài phát thanh cũng có thể bình định xong một đất nước”. Ngày nay “làn sóng điện đang thay thế thanh gươm; cây bút là phương tiện đi vào trái tim, khối óc con người”; “một đô la chi cho tuyên truyền có tác dụng ngang với 5 đô la chi cho quốc phòng”; “kích động vấn đề dân chủ, nhân quyền, dân tộc, tôn giáo là bốn đòn đột phá, bốn mũi xung kích để chọc thủng mặt trận tư tưởng chính trị”⁽⁷⁾.

Thực hiện âm mưu, chiến lược phản cách mạng, các thế lực thù địch khai thác, tận dụng mặt trận tư tưởng, văn hóa để tấn công vào nền

tảng tư tưởng của Đảng, làm “ô nhiễm” môi trường văn hóa.

2.2. Nhận diện các luận điệu sai trái, thù địch trên mặt trận tư tưởng - văn hóa

Hiện nay, cuộc đấu tranh tư tưởng đang có nhiều biểu hiện mới, các thế lực thù địch phát tán một số tài liệu trái với Cương lĩnh, đường lối của Đảng, xuyên tạc tình hình đất nước. Những luận điệu đó xoay quanh việc phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, nền tảng tư tưởng của Đảng, không tán thành con đường CNXH. Chúng cho rằng, đi lên CNXH là đi vào ngõ cụt, là bế tắc; rằng chủ nghĩa Mác - Lênin là nguyên nhân gây ra sự trì trệ về trí tuệ; rằng không có tư tưởng Hồ Chí Minh; Đảng không nên lãnh đạo toàn diện, phải đa nguyên, đa đảng, thậm chí không cần cả sự lãnh đạo của Đảng, phải thực hiện mạnh hơn nữa dân chủ tự do (theo kiểu tư sản), tự do tư

tưởng, tự do báo chí; ngoài ra, chúng còn phù nhận nguyên tắc tập trung dân chủ trong Đảng... Chúng ngày càng quyết liệt hơn, có hệ thống hơn và công khai phát tán tài liệu⁽⁸⁾.

Trong các thành tố cấu thành mặt trận tư tưởng - văn hóa thì văn học, nghệ thuật là lĩnh vực mà các thế lực thù địch ra sức lợi dụng, tấn công bằng cách dụ dỗ, mua chuộc một số văn nghệ sĩ nhẹ dạ cả tin, sẵn sàng chấp nhận “bè cong” ngòi bút để viết những tác phẩm đi ngược lại lợi ích quốc gia, dân tộc, phù nhận vai trò lãnh đạo của Đảng.

Đề cập đến thực trạng này, trong bài phát biểu tại Lễ kỷ niệm 75 năm ngày thành lập Liên hiệp các Hội văn học nghệ thuật Việt Nam (ngày 25-7-2023), Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng cho rằng, bên cạnh những kết quả, thành tựu, đóng góp to lớn của đội ngũ văn nghệ sĩ thì trong lĩnh vực văn học, nghệ thuật vẫn còn những hạn chế, yếu kém cần sớm được khắc phục. Đó là tình trạng “một số người phai nhạt mục tiêu, lý tưởng cách mạng, xem nhẹ trách nhiệm xã hội và nghĩa vụ công dân. Tác phẩm của họ thường xa rời thực tiễn đời sống của đất nước, của nhân dân. Một số phát ngôn, viết hồi ký, sách báo, trang điện tử, sử dụng các mạng xã hội có nội dung thiếu xây dựng, thậm chí rất cực đoan. Cá biệt có hiện tượng “bôi đen” giá trị thiêng liêng của lịch sử, của chế độ, đề cao quá mức cái “tôi” để kêu gọi tự do sáng tác,... phù nhận vai trò lãnh đạo của Đảng đối với văn học, nghệ thuật⁽⁹⁾.

Hiện nay, với sự phát triển của khoa học - công nghệ và tác động mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, các thế lực thù địch ngày càng hoạt động ráo riết, sử dụng nhiều phương thức, chiêu bài tinh vi, tấn công toàn diện, trong đó tư tưởng - văn hóa vẫn là mặt trận mà chúng dồn nhiều công sức, tiền bạc để cài cắm, lồng ghép các thông tin, hình ảnh xấu độc,

gây nhiễu loạn thông tin, hoang mang dư luận, làm suy giảm niềm tin của nhân dân vào Đảng, Nhà nước.

Nguyên nhân của tình hình trên là do trong quá trình phát triển đất nước, cách mạng nước ta đang ở bước chuyển biến rất quan trọng. Sự nghiệp đầy mạnh CNH, HĐH, mở cửa giao lưu quốc tế, thực hành dân chủ đặt ra biết bao nhiêu vấn đề mới, phong phú, phức tạp; có cái trả lời, cắt nghĩa được, có cái còn đang vận động và phát triển, phải nghiên cứu, thử nghiệm, tổng kết mới có thể kết luận được; ý kiến lại thường rất khác nhau⁽¹⁰⁾.

Ở bước chuyển giai đoạn, thường có sự đan xen và đấu tranh giữa cái mới và cái cũ, cái tốt và cái xấu, cái đúng và cái sai, giá trị truyền thống và cái mới du nhập, triển vọng và quá khứ. Trước kia, giữa địch và ta phân tuyến rất rõ; bây giờ vừa hợp tác vừa đấu tranh, vừa là “đối tượng”, vừa là “đối tác”, hợp tác với nhau nhưng cạnh tranh nhau, lợi dụng nhau để tìm phần thắng về mình hoặc sao cho mình được lợi nhiều nhất.

Trước tác động của cơ chế thị trường, chủ nghĩa cá nhân có điều kiện phát triển; nhiều giá trị đạo đức, tinh thần bị đảo lộn; đời sống tâm linh, tôn giáo, lễ hội bùng ra. Cuộc đấu tranh giữa lợi ích cá nhân và lợi ích tập thể, giữa hai hệ tư tưởng, giữa hai con đường đi còn rất phức tạp và quyết liệt. Thế giới sau khi Liên Xô và các nước XHCN ở Đông Âu tan rã có những biến động nhanh, cách mạng lâm vào thoái trào. Nhiều người trăn trở, suy tư; cũng không ít người dao động; thậm chí có người phản bội, trở cờ thật sự⁽¹¹⁾.

Trước thực trạng đó, các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị có điều kiện trỗi dậy, tìm mọi cách để chống phá chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, can thiệp sâu vào công việc nội bộ của Việt Nam nhằm đạt

được mưu đồ chính trị. Điều này gây ra nhiều khó khăn, thách thức cho công tác xây dựng và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh mới.

Sự ra đời của Nghị quyết số 35-NQ/TW ngày 22-10-2018 của Bộ Chính trị khóa XII “về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới” cho thấy tính chất phức tạp của cuộc đấu tranh chống lại những quan điểm sai trái, thù địch của các thế lực phản động ở trong và ngoài nước, đồng thời đặt ra nhiều yêu cầu, nhiệm vụ mới đối với công tác tư tưởng, lý luận, văn hóa, văn nghệ của Đảng trong bối cảnh mới.

2.3. Một số giải pháp

Trong cuốn sách *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng gợi mở nhiều giải pháp quan trọng, nhằm tăng cường đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc, phản động và âm mưu “diễn biến hòa bình” trên mặt trận tư tưởng, văn hóa.

Thứ nhất, các cấp, các ngành phải nhận thức sâu sắc, đầy đủ, toàn diện về vai trò, vị trí đặc biệt quan trọng của công tác tư tưởng - văn hóa, một lĩnh vực liên quan mật thiết đến nền tảng tư tưởng của Đảng, đến sự tồn vong của chế độ. Nhấn mạnh vai trò của công tác tư tưởng, Đảng ta khẳng định: “Công tác tư tưởng, lý luận là một bộ phận cấu thành đặc biệt quan trọng trong toàn bộ hoạt động của Đảng; là lĩnh vực trọng yếu để xây dựng, bồi đắp nền tảng chính trị của chế độ, tuyên truyền, giáo dục, động viên và tổ chức nhân dân thực hiện các nhiệm vụ cách mạng, khẳng định và nâng cao vai trò tiên phong của Đảng về chính trị, lý luận, trí tuệ, văn hóa và đạo đức; thể hiện vai trò đi trước, mở đường trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ

quốc... Công tác tư tưởng của Đảng là công tác đối với con người, một nhiệm vụ khó khăn, phức tạp, đòi hỏi phải nắm vững những quy luật riêng của tư tưởng, có thái độ, phương pháp khoa học, kết hợp chặt chẽ giữa yêu cầu định hướng tư tưởng với sự tự nguyện, giữa lý trí và tình cảm, giữa lời nói và việc làm, giữa “xây” và “chống”, lấy “xây” làm chính, lấy tích cực đẩy lùi tiêu cực; phải gắn bó mật thiết và phục vụ có hiệu quả công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, nâng cao đời sống và phát huy quyền làm chủ của nhân dân”⁽¹²⁾.

Thứ hai, tiếp tục đổi mới công tác tư tưởng - văn hóa. Công tác tư tưởng phải làm sáng tỏ quan điểm, đường lối của Đảng, về nội dung và cả căn cứ khoa học, cơ sở lý luận và thực tiễn; làm sáng tỏ những luận điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, tạo ra sự nhất trí cao trong Đảng và xã hội, trước hết là trong đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng, đội ngũ công chức, viên chức.

Công tác tư tưởng - văn hóa phải tham gia tổng kết thực tiễn, tiếp tục bổ sung, hoàn thiện đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Đồng thời, công tác tư tưởng - văn hóa phải tham gia tích cực vào cuộc đấu tranh tư tưởng, đấu tranh lý luận, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, truyền thống và bản sắc văn hóa tốt đẹp của dân tộc, làm thất bại mọi âm mưu của thế lực thù địch hòng cản trở con đường đi lên CNXH của nước ta.

Thứ ba, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác tư tưởng - văn hóa. Hiện nay, đội ngũ cán bộ làm công tác này còn mỏng, nhất là ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Nhiều cán bộ làm công tác tư tưởng - văn hóa là cán bộ kiêm nhiệm, chưa được đào tạo bài bản, đúng chuyên môn, nghiệp vụ, thiếu kinh nghiệm thực tiễn. Vì thế, để giữ vững mặt

trận tư tưởng - văn hóa, công tác cán bộ có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, bởi “cán bộ là cái gốc của mọi công việc”, là nhân tố quan trọng quyết định đến sự thành bại của công tác tư tưởng.

Trong lĩnh vực tư tưởng - văn hóa, đội ngũ văn nghệ sĩ, trí thức giữ vai trò quan trọng trong việc sáng tạo những tác phẩm mang giá trị nhân văn, nhân bản, ngợi ca con người, bảo vệ cái đúng, đồng thời lên án, phê phán, đẩy lùi cái xấu, cái ác; kiến tạo môi trường văn hóa lành mạnh. Xây dựng văn hóa là một bộ phận của cuộc cách mạng XHCN ở nước ta, là một mặt trận đấu tranh gay go, gian khổ, đòi hỏi những người làm văn hóa phải thực sự là những chiến sĩ luôn nêu cao ý chí cách mạng, vững vàng, kiên định, ra sức học tập, lăn lộn trong thực tiễn cuộc sống, cùng với nhân dân kiên quyết đấu tranh giành lấy thắng lợi. Đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ nêu cao tinh thần trách nhiệm trước nhân dân, trước dân tộc và thời đại, say mê tìm tòi, khám phá, sáng tạo, làm ra nhiều sản phẩm văn hóa có giá trị tư tưởng, nghệ thuật cao, đóng góp xứng đáng vào công cuộc xây dựng đời sống tinh thần nhân dân, xây dựng nền văn hóa của dân tộc theo định hướng XHCN⁽¹³⁾.

Vì vậy, các cấp ủy đảng, chính quyền địa phương cần tiếp tục đổi mới về cơ chế, chính sách để phát hiện, tuyển chọn, đào tạo, bồi dưỡng, trọng dụng đội ngũ trí thức văn nghệ sĩ, bảo đảm quyền, lợi ích chính đáng để họ yên tâm cống hiến, sáng tạo, viết nên nhiều tác phẩm mới, chứa đựng những giá trị nhân văn, tốt đẹp, tạo sức đề kháng để đẩy lùi những hiện tượng tiêu cực, những cái phản văn hóa, phản tiến bộ.

3. Kết luận

Đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng - văn hóa, chống các luận điệu xuyên tạc, phản động là công việc thường xuyên, lâu dài; là cuộc chiến cam go, phức tạp, nhạy cảm. Nhận thức đầy đủ,

sâu sắc, toàn diện về vai trò, tầm quan trọng của công tác tư tưởng - văn hóa để xây dựng, bảo vệ những giá trị tốt đẹp của chân, thiện, mỹ; phản bác các quan điểm sai trái, phản động, xuyên tạc của thế lực thù địch là việc làm cấp thiết, thường xuyên. Những chỉ dẫn trong cuốn sách *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc* là những định hướng cơ bản để những người làm công tác tư tưởng - văn hóa có thêm động lực, niềm tin, từ đó có nhiều đổi mới, sáng tạo để góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng trong bối cảnh hiện nay □

Ngày nhận bài: 3-7-2024; Ngày bình duyệt: 12-01-2025; Ngày duyệt đăng: 20-02-2025.

Email tác giả: tunglam1982@gmail.com

(1), (2), (6), (9) Nguyễn Phú Trọng: *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2024, tr.64, 29, 38, 285-286.

(3) ĐCSVN: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.7, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2000, tr.316.

(4) ĐCSVN: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.47, Sđđ, 2006, tr.464.

(5) ĐCSVN: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.67, Sđđ, 2018, tr.653.

(7) Nguyễn Phú Trọng: *Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2023, tr.302-303.

(8), (10), (11), (13) Xem: Nguyễn Phú Trọng: *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*, Sđđ, tr.70, 64, 64-65, 86.

(12) ĐCSVN: *Văn kiện Đảng toàn tập*, t.66, Sđđ, tr.418-419.